

RNDr. PhDr. Jiří Dohnal
oddělení užití geofyziky
Ústav hydrogeologie, inženýrské geologie a užití geofyziky
Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta

POSUDEK

na bakalářskou práci Elišky VOŠVRDOVÉ „**Geofyzikální metody při lokalizaci a průzkumu zaniklých středověkých vesnic**“, předloženou na oddělení užití geofyziky Přírodovědecké fakulty UK v roce 2018

Tématem předkládaná bakalářské práce je využití geofyzikálních metod při průzkumu zaniklých středověkých vesnic, a to v první části v rovině obecné (rešerše) a v druhé části v kontextu konkrétní lokality. Obě zmíněné části jsou logicky provázané a několik podkapitol v druhé části přímo vychází z obecných poznatků v části rešeršní (např. volba metod, interpretace). Výběr lokality, kterou byl zvolen prostor zaniklé středověké osady Štítary nedaleko Městce Králové, vyplynul ze spolupráce s Ústavem pro archeologii FF UK (PhDr. Tomáš Klír, Ph.D.), výběr konkrétního sektoru pro průzkum z analýzy prostorové distribuce nálezů keramiky z povrchového sběru. Tuto analýzu realizovala autorka zpracováním archeologických dat pomocí programu Surfer (str. 34). Terénní měření s využitím komplexu metod (symetrické odporové profilování, dipólové elektromagnetické profilování a magnetometrie) pak pokrylo vybranou plochu 40 x 20 m. Přestože průzkum v terénu mohl být proveden až v druhé polovině července 2018 (po sklizni řepky), zvládla autorka i přes časovou tíseň zpracovat i vyhodnotit jeho výsledky bez jakýchkoliv problémů. Za ocenění stojí i aktivní přístup při sestavování rešeršní části práce a především komplexní a „invenční“ přístup k interpretaci, zvláště vzhledem k faktu, že autorka se s vyhodnocením reálného geofyzikálního měření setkala vůbec poprvé. Konfrontací všech dostupných poznatků se podařilo vyhodnotit klíčové informace a s různou mírou nejistoty vymezit archeologicky významné anomální struktury.

Rozsah bakalářské práce je celkem 50 stran textu (bez literatury) a 30 obrázků, z nichž 13 provází rešeršní část a 17 tvoří doprovod části experimentální; z nich 7 celostránkových ilustruje výsledky průzkumu. Seznam použité literatury zahrnuje 26 položek, z toho 16 cizojazyčných. Text je přehledně a logicky strukturován do 7 základních kapitol (včetně úvodu, závěru, seznamu literatury a fotografické přílohy) a vhodně volených podkapitol. Vlastní text je většinou výstižný a dobře srozumitelný, místy se vyskytují drobné formulační a stylistické nepřesnosti (zvláště v rešeršní části). Práce téměř neobsahuje překlepy, ani gramatické chyby (místy chybičky v interpunkci). Ocenit je třeba uvážlivou a optimální volbu obrázků i jejich provedení a kvalitu. Barevné škály u map izolinií jsou dobře zvolené, menší rozlišení (obr. 22 v „zelených“ hodnotách, obr. 25 ve „žlutých“ hodnotách) je podmíněno parametry tiskárny (originál je kontrastnější). Drobná připomínka k textu na vazbě: Místo „UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE“ má být pouze „UNIVERZITA KARLOVA“, jak je správně uvedeno i na titulní straně práce.

Po krátkém úvodu je v práci zařazena řešerská část nazvaná „Geofyzikální metody při průzkumu středověkých vesnic“. Její jádro tvoří dvě podkapitoly, první věnovaná problematice (nedestruktivní) lokalizace středověkých sídlišť a druhá podávající přehled informací o klíčových geofyzikálních metodách. Autorce se podařilo uvést archeologické a základní geofyzikální, resp. petrofyzikální, informace do smysluplného kontextu, provázeného poněkud stručně komentovanými ilustracemi. Pár připomínek. V úvodu (str. 7) jsou elektromagnetické metody uvedeny jako samostatná skupina metod vzhledem ke geoelektrickým metodám; obvykle bývají řazeny jako jejich součást (tak je tomu i v následných částech předkládané práce, např. str. 15, podkapitola 2.3). Zahloubené objekty nemohou z logiky věci vrhat dlouhé stíny (str. 13, dole). Na straně 21 (9. řádek zespoda) je překlep u vzorce pro výpočet odporu, místo „krát“ je uvedeno „mínus“. V seznamu literatury chybí citace „Křivánek 2017“, uvedená u obrázku 5 (str. 18).

Kapitola třetí věnovaná geofyzikálnímu průzkumu na lokalitě Štítary je kompaktní, hutná a profesionální. Předložený text si zaslouží ocenění zvláště v případě podkapitoly 3.9 Výsledky měření a interpretace. Samotný pohled na uvedené grafické výstupy naznačuje, že z hlediska archeologické interpretace stála autorka před nesnadným úkolem. Domnívám se však, že se jí navzdory minimu zkušeností podařilo dospět k realistickému (v rámci možností) a logickému výslednému obrazu, v grafické formě prezentovanému strukturním schématem na obr. 30. K předložené interpretaci nemám připomínky a se závěry autorky se ztotožňuji. To platí i pro úvahy uvedené v diskusi včetně navržených návazných geofyzikálních aktivit...

Jako vedoucí této diplomové práce musím uvést i to, co z jejího textu nelze vyčíst. A to je fakt, že Eliška Vošvrdová přistupovala ke všem činnostem spojeným se shromažďováním různorodých podkladů, zpracováním dat i vytvářením textu práce zodpovědně, samostatně a konstruktivně.

Uvedené drobné připomínky jsou formálního charakteru a nikterak nesnižují hodnotu práce jako celku. Jedná se o kvalitní a dobře zpracovaný elaborát. Výstupy experimentální části přinesly cenné informace pro poznání charakteru předpokládaných reliktních zaniklé středověké vesnice a budou nepochybně náležitě využity i v kontextu budoucího archeologického výzkumu zkoumané lokality. Eliška Vošvrdová prokázala schopnost samostatně řešit zadaný úkol, proto doporučuji práci k přijetí a navrhuji klasifikaci „výborně“.

Praha, 6. září 2018

RNDr. PhDr. Jiří Dohnal
vedoucí bakalářské práce